

Kommissionsforberedelser o. s. v., blev den kaldt den mest udviklede, Verden endnu havde set, og dog er den ikke saa uberegnelig i sine Virkninger, som den Lov kan være, vi nu faar, hvis Tinget vedtager det Lovforslag, der blev vedtaget i Aftes i Landstinget. Man trøstede sig den Gang i Frankrig med, at der var længe til, at den Valglov skulde bruges; man tog fat paa at holde Foredrag rundt omkring i Befolkningen om den nye Valglov, og i Bladene blev der skrevet talløse Artikler for at belyse, hvorledes den nye Valglov vilde virke. Men ligevel hørte man stadig fra Vælgernes Side, at det var alt for indviklet et System, man der havde givet dem. Kritiken var levende, skønt Valget der først kom 5 Maaneder efter, at den franske Valglov var gennemført; disse 5 Maaneder havde man til at arbejde med den.

Her derimod skal vi altsaa have den nye Valglov kastet ud umiddelbart forud for Valget, medens Stillingen har været saadan, at Befolkningen overalt har forberedt sig til Valg paa det gamle Grundlag. Befolkningen har ventet, at der kom en eller anden Reform, mere eller mindre dybtgaaende, eftersom Partierne nu kunde enes om det herinde, navnlig de tre Partier, der nu er gaaet i Samarbejde med hinanden; men den har absolut ventet, at den foreløbige Reform kom paa det bestaaende Grundlag, og det har den ogsaa haft Ret til at vente, saaledes som Forholdene har udviklet sig.

Nu siger man, at ens Feltraab er: en redelig Valglov. Overfor dette vil jeg sige, at det forekommer mig ikke, at dette Udtryk: en redelig Valglov, kan hæftes paa det udviklede System, her er Tale om. Med Hensyn til Vælgerne siges der i den Betænkning, der er kommet fra Landstingsudvalget: Hvad er det egentlig, der skal ske? Vælgerne skal sætte et Kryds, og i Stedet for, at de hidtil har sat et Kryds ud for en enkelt Kandidat, som var opstillet i Kredsen for det Parti, de tilhører, faar de nu den Frihed, at de kan sætte et Kryds for alle de Kandidater, der er opstillede ved det paagældende Valg. Det er Vælgernes Sag, det er det, de har at se paa, mere har de ikke at skønne over, og det er jo da ikke noget saa overordentlig indviklet.

Men dertil vil jeg sige, hvad alle vi, der har læst dette Forslag igennem, meget godt ved, at det er kun en ganske formel Betragtning. I Virkeligheden maa Vælgerne være klare over, hvad Følgen af

deres Afstemning er; det bliver de ikke, og derfor er det ikke redeligt at sige til Vælgerne, at det nye, der sker, er blot, at de kan sætte deres Kryds paa denne Maade, i Stedet for at de før satte deres Kryds paa en anden Maade. Man maa sige det, som det er, at hele denne Taktik er ganske overordentlig indviklet, og at Vælgerne ikke faar den Ret og den Adgang til at kunne overskue Virkningen, som de havde efter det gamle System. Man maa anerkende, at der hos Partibestyrrelserne maa være ganske overordentligt Kendskab til hele det udviklede Maskineri, for at de kan blive klare over, hvorledes Valgene kan falde ud, ogsaa i det enkelte.

Hele dette System med Opstillingskreds-begrebet er heller ikke aabent overfor Vælgerne, det er egnet til at vildele Vælgerne, til at faa dem til at lægge meget mere ind i Begrebet: Opstillingskreds, end de i Virkeligheden er berettigede til at lægge ind deri. Det gaar vel nok saaledes, at Vælgerne vil sige: Ja, vi faar jo dog en Kandidat i vor Opstillingskreds, han er dette Omraades Repræsentant, det er det, de har tænkt paa i Rigsdagen. Men naar nu et saadant Valg kommer, og det gaar saaledes, at den Mand, der har faaet maaske de fleste Stemmer, ikke bliver valgt indenfor den Opstillingskreds, men det bliver en helt anden Mand, og at vedkommende Opstillingskreds overhovedet ikke faar nogen Mand valgt, medens Naboopstillingskredsen faar 2 Mand valgt, tror jeg, at Udfaldet vil bidrage til hos Vælgerne at fæstne Forstaaelsen af, at hele dette Begreb med Opstillingskredse i Virkeligheden er af en saadan Karakter som den, han eller hun naturligt vil lægge ind deri.

Naar man kommer ind paa en saa uhyre maskinmæssig og indviklet Teknik, som her er Tale om, bliver der i det hele taget en Uberegnelighed over Valgene, som er mere vidtgaaende end ved mange andre Systemer, og mere vidtgaaende end Valg i større Kredse naturligt vil medføre. Og dette vil — det er der ingen Tvivl om — skade paa forskellig Maade; det vil blandt andet ogsaa skade, at Vælgerne ikke er sikre paa, at den og den politiske Personlighed, som de ønsker skal deltage i Rigsdagsarbejdet, og som de finder er af Værdi for Rigsdagsarbejdet, virkelig kommer til at deltage deri. Der bliver meget større Usikkerhed ikke blot end nu — det vil jeg slet ikke tale om —, men end rimeeligt og naturligt er.